

משרד החינוך והתרבות - המחלקה לתרבות תורנית

ג ל י ר נ ו ת ל ע י ו ר ן ב פ ר ש ת ה ש ב ד ע
בעריכת נחמה ליבוביץ שנת השלושים

צ ו (תשל"א)

ר' א' - ר'

א. ג', והרים את הדשן

ירושלמי יומא פרק ב' ח"א: ללמדך שאין גדולה בפלטרין של מלך.
הסבר את הרעיון הכלול בדברים אלה.

ב. ד', ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים

שבת קי"ד ע"א: אמר ר' יוחנן: מניין לשינוי בגדים מן התורה? (תורה תמימה: מניין שורך הכבוד לפני המקום לשנות בגדים מיוחדים כשמכנינים עצמן למצוה מכובדת, כגון לתפילה או לקבלת שבת ויו"ט ושמחת מצוה וכדומה), שנ': "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים", ותנא דבי ר' ישמעאל: למדך תורה דרך ארץ: בגדים שבשל בהן קורה לרבו, אל ימזוג בהן כוס לרבו.

שבת י' ע"א: רבא בר רב הונא רמי פוזמקי ומצלי. (רש"י: בותן אנפילאות חשובים ברגליו ואח"כ מתפלל). אמר: "הכון לקראת ה' אלקיך" (עמוס ד').

שבת קי"ג ע"א: אם יש לו להחליף - יחליף (רש"י: מי שיש לו בגדים לבד מאותם שלבש בחול - יחליפם בשבת), ואם אין לו להחליף - ישלשל בבגדיו. (רש"י: ישלשל כלפי מטה שיראו ארוכים והוא מדת עשירים היושבים בביתם ואין צריכין לסלק בגדיהם מן הארץ בשביל מלאכה; וכבוד שבת הוא.) מתקיף לה רב ספרא: והא מתחזיא כרמות רוחא, כיון דכל יומא לא קעביד והאידינא הוא דקא עביד? לא מתחזי כרמות רוחא, שנ' (ישעיה נ"ח) "וכבדתו מעשרת דרכיך", וכבדתו שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול.

(1) הסבר מהו היסוד הפסיכולוגי לדין זה של שנוי בגדים לדבר מצוה!

(2) מקשה בעל תורה תמימה: למה הוצרכו לדברי קבלה (הכוונה לשני המקומות האחרונים בגמרא) - בעוד שכאן מפורש רמז בתורה (ויקרא ר' ד'): "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים"? - מה כונתו ב"דברי קבלה"?

xx כיצד אפשר לישוב קושייתו?

(3) השוה לדברי הגמ' שבת קי"ד את דברי הירש בגליון צו תשי"ד שאלה א. מה ההבדל ביניהם בטעם שינוי הבגדים של כהן בזמן הוצאת הדשן?

ג. שאלות ודיוקים ברש"י

(1) ב' ד"ה צו את אהרן: אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון: ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כיס. (א) מה קשה לו? (ב) מהו חסרון כיס שנגרם ע"י מצוה זו? (ג) מקשים: למה נאמר כאן: "אמר ר' שמעון", ולא נאמר: "ר' שמעון אומר"?

והשוה ברש"י:
שמות כ"א ל' ד"ה ונתן פדיון נפש
" " ל"ז " חמשה בקר
" כ"ב י"ג " אם שכיר הוא
בר' י"ח א' " וירא אליו
בר' כ"ב י"ב " כי עתה ידעתי
במד' י"א כ"ב " הצאן ובקר

(2) ג' ד"ה והרים את הדשן: היה חותה מלוא הסתתה מן המאכלות הפנימיות ונתנהו במזרחו של כבש. xx מהיכן למד שמקום תרומת הדשן היחה במזרחו של כבש, והלא בפסוקנו נאמר רק "אצל המזבח" ולא נאמר לאיזה צד?

(גליון צו)

(3) ג' ד"ה הדשן אשר תאכל האש
 את העולה: ועשאתה דשן,
 מאותו דשן ירים תרומה
 ושמו אצל המזבח.

x מה קשה לו?

(4) ו' ד"ה אש תמיד: אש שנאמר
 בה "תמיד" היא
 שמדליקין בה את הברות,
 שנאמר בה (שם' כ"ז)
 "להעלות נר תמיד", אין
 היא מעל המזבח החיצון
 תוקד.

xx (א) מה קשה לו?
 (ב) מה ראה רש"י להביא לפרוש
 פטוקנו את הדברים האלה ממס'
 יומא ולא הביא את הדרש: "אש
 תמיד" - אפילו בשבת (ירושלמי
 יומא פרק ד' הלכה ו') וע'
 רש"י ויקרא י"ט כ"ו גליון;
 קדושיט תש"ה ב.
 וע' גליון כי תשא תש"ה בד.

תשובות בא לשלוח לבחמה ליבוביץ, רח' הצבי 10, רוממה, ירושלים.